

Дон О. Д., Боброва Д. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

МІЖНАРОДНА ТРУДОВА МІГРАЦІЯ ТА ЇЇ НАСЛІДКИ ДЛЯ УКРАЇНИ

Трудова міграція здійснює величезний вплив на глобальну політичну та соціально-економічну ситуацію, вона стала важливим фактором розвитку, що забезпечує гнучкість міжнародного ринку праці, більш раціональне використання ресурсів внаслідок їх розподілу між країнами, долучення відсталих країн до світової культури виробництва, взаємодію та взаємозбагачення культур. Розглянемо їх на прикладі міграцій українців. Міжнародною міграцією робочої сили називають переміщення працездатного населення у пошуках роботи на різний термін, що може бути зумовлене різними причинами.

Серед причин, які вплинули на рішення українців виїжджати за кордон за останні кілька років, можна виділити наступні:

– фінансово-економічна криза та нестабільність, соціальний упадок. Українці емігрують у пошуках роботи, більш високої заробітної плати та кращих умов життя.

– розрив відносин із Росією. До початку гібридної війни із Росією багато родин тимчасово виїжджали на заробітки, дехто і лишився жити там;

– збільшення квот європейських країн для українських трудових мігрантів. Українців загалом приваблювали вищі заробітні плати в країнах Європи. Однак зазвичай, як було зазначено вище, вони знаходять за кордоном низько кваліфіковану роботу. Причиною тому є відтік місцевого населення в більш розвинені країни Європи (Німеччина, Швейцарія) і, як наслідок, нестача робочих рук. Саме тому країни ЄС намагаються привабити працьовитих українців наявністю квот [1; 2].

– відкриття європейських ринків для працездатних мігрантів з країн, що розвиваються. За даними Євростату, українці посіли перше місце за кількістю серед мігрантів у ЄС у 2017 році [3].

Останніми роками трудова міграція з України б'є всі рекорди. За офіційною статистикою з початку 2019 року, з України виїхали 1,5 млн. українців. 91% з них мають вищу або середню освіту, але 70% з них працюють на низько кваліфікованій роботі і заробляють на 20% менше, ніж місцеве населення [4; 5].

За напрямками міграції українців можна виділити такі країни:

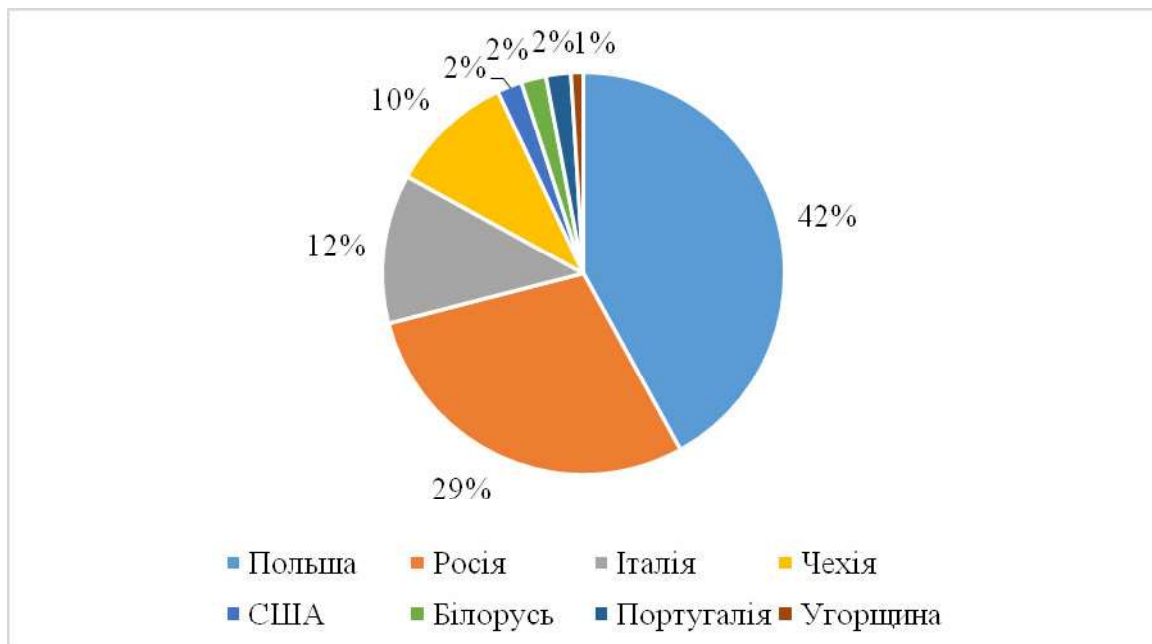

Рис. 1. Географічний розподіл трудових мігрантів з України у 2017 р.

На країни-донори ситуація із міграцією впливає досить неоднозначно. За словами віце-прем'єра Польщі Ярослава Говіна: «Наявність українців, які працюють в Польщі, гарантує низьку заробітну плату для всіх» [6]. Він відзначив, що приплив дешевої робочої сили перешкоджає економічному зростанню і купівельній спроможності населення. Однак з іншого боку українські мігранти компенсують втрату польської робочої сили, що мігрує з тою ж ціллю пошуку вищої заробітної плати у розвиненіші країни.

Проте, що стосується України, за останні роки імміграція, на відміну від еміграції, почала стрімко скорочуватись. Саме тому важливою проблемою для нашої країни лишається саме трудова еміграція наших громадян в інші країни.

Серед позитивних наслідків міграції – високий приплив коштів у вигляді висланих грошей на батьківщину. У 2019 році грошові перекази українців з-за

кордону нарахували 12 млрд доларів [8]. Це близько 3-4% річного ВВП України. Ці кошти залишаються в країні та стимулюють споживчий попит. Багато вітчизняних компаній, щоб утримувати свій персонал, переглядають оклади та умови праці для українців. Зростання зарплат також відбивається на купівельній спроможності населення.

Таблиця 1. Динаміка чисельності трудових мігрантів в Україні, млн осіб [7]

Роки	Українські мігранти за кордоном, млн. ос.	Міжнародні мігранти в Україні, млн. ос.
2005	5,6	5,1
2010	5,5	4,8
2015	5,8	4,9
2017	5,9	5,0

Зворотною стороною трудової міграції є нестача кваліфікованого персоналу і деякі ризики фінансового спрямування. Наприклад, інфляція, якщо за збільшенням зарплат немає реального зростання економіки. Якщо все більше українців працюватимуть і платитимуть податки за кордоном, з часом стане складно фінансувати національні видатки – пенсії та інфраструктуру.

Україні вже варто задуматись над тим, яких заходів необхідно запобігти, аби зменшити надмірний рівень еміграції українців, адже вона починає негативно впливати на демографічну, економічну ситуацію в країні. Для цього потрібно стимулювати мігрантів повертатись на Батьківщину, покращивши умови та оплату праці, або знайти трудову заміну.

Список використаних джерел:

1. Електронний ресурс. — Режим доступу: <https://daily.rbc.ua/rus/show/trudovaya-migratsiya-kakie-strany-pochemu-1525269435.html>
2. Електронний ресурс. — Режим доступу: https://zaxid.net/uryad_chehiyi_vdvichi_zbilshiv_kvotu_dlya_pratsivnikiv_z_ukrayini_n1447949
3. Електронний ресурс. — Режим доступу: <https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/10189082/3-25102019-AP-EN.pdf/95e08bc8-476d-1f7d-a519-300bdec438cb>
4. Електронний ресурс. — Режим доступу: <https://hromadske.ua/ru/posts/s-nachala-goda-iz-ukrainy-vyehalo-15-mln-ukraincev-pravitelstvo>

5. Электронный ресурс. — Режим доступа: https://www.nbp.pl/aktualnosci/wiadomosci_2016/20161212_obywatele_ukrainy_pracujacy_w_polsce_%E2%80%93_raport_z_badania.pdf
6. Электронный ресурс. — Режим доступа: <https://internationalinvestment.biz/business/331-emigraciya-ukraincev-skolko-grazhdan-ukrainy-uehalo-za-rubezh-i-v-kakie-strany.html>
7. Электронный ресурс. — Режим доступа: <https://www.un.org/en/development/desa/population/migration/data/estimates2/estimatesgraph.asp?2g2>
8. Электронный ресурс. — Режим доступа: <https://minfin.com.ua/2020/02/04/40656721/>